

Betreft: Nederland is geen Eiland

Den Haag, 18 november 2025

Geachte heren Jetten, Paternotte, Bontenbal, Van den Brink en Buma, geachte onderhandelaars,

Met waardering volgen wij uw inspanningen om te komen tot een inhoudelijke en ambitieuze agenda die antwoord geeft op de grote vraagstukken van deze tijd. Nederland staat op een kruispunt, ook internationaal: oorlog en instabiliteit komen dichterbij, klimaatverandering versnelt en er zijn meer dan 123 miljoen mensen op de vlucht. Juist nu is het van belang dat Nederland zijn internationale verantwoordelijkheid serieus neemt.

Nederland is geen eiland. Onze veiligheid, welvaart en toekomst zijn onlosmakelijk verbonden met die van anderen. Investeren in defensie is noodzakelijk, maar ware veiligheid vraagt méér dan militaire paraatheid. Het vraagt om stabiliteit, rechtvaardigheid en perspectief wereldwijd. Ontwikkelingssamenwerking is daarin geen kostenpost, maar een strategische investering in gedeelde veiligheid, menselijkheid en helpt conflicten te voorkomen. Daarnaast opent het deuren voor economische groei en werkgelegenheid.

Den Haag: kijk dus vooruit, juist in deze onzekere tijden! We kunnen niet doen alsof de problemen in de wereld ons niet raken. Of dat nou klimaatverandering is of de groeiende kloof tussen arm en rijk. We snijden onszelf in de vingers als we geen stappen zetten om de bezuinigingen op ontwikkelingssamenwerking ongedaan te maken. Want een eerlijke en veilige wereld is goed voor ons allemaal.

Wij doen daarom een dringend beroep op u om in de inhoudelijke agenda het volgende te borgen:

- 1. Versterk internationale samenwerking ten behoeve van de Nederlandse veiligheidsagenda.** Als het defensiebudget stijgt, moet ontwikkelingssamenwerking gelijke tred houden. *Hard power* en *soft power* gaan hand in hand. Zoals oud-commandant der strijdkrachten Tom Middendorp stelt: “Zonder veiligheid is ontwikkeling niet mogelijk, maar zonder duurzame ontwikkeling is veiligheid niet blijvend.”
- 2. Herstel de koppeling tussen het ODA-budget en het Bruto Nationaal Inkomen (BNI)** Nederland heeft zich internationaal gecommitteerd aan de norm van 0,7% van het BNI voor ontwikkelingssamenwerking. Toch is de actuele stand van zaken circa 0,44%, wat onze geloofwaardigheid en positie op het wereldtoneel ondermijnt. Wij vragen u om de koppeling te herstellen en significante stappen richting terugkeer naar de 0,7%-norm te zetten conform afspraken binnen de OESO en de Verenigde Naties (SDG's), en conform de wens van een meerderheid van partijen in de Tweede en Eerste Kamer en het advies van de Adviesraad Internationale Vraagstukken (AIV) d.d. 13 maart 2024.
- 3. Versterk het maatschappelijk middenveld en partnerschappen** Wereldwijd staat de ruimte voor maatschappelijke organisaties onder sterk toenemende druk, zo blijkt uit een reeks publicaties van onder meer Civicus, Freedom House, AIV, College voor de Rechten van de Mens en de Europese Commissie. Nederland moet juist nu langjarig investeren in democratisering, mensenrechten en vrije media. Dit is niet

alleen een morele keuze, maar ook een strategische: sterke samenlevingen zijn de beste garantie tegen conflict en migratie en voor economische ontwikkeling.

4. **Behoud een volwaardige minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking**

Deze dient ook verantwoordelijk te blijven voor coherentiebeleid en naleving van de Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de VN (SDG's). Dit waarborgt politieke zichtbaarheid en duidelijke verantwoording richting beide Kamers en internationale partners.

Met deze keuzes houdt Nederland zichzelf op de kaart – niet alleen als betrouwbare bondgenoot in NAVO-verband, maar ook als land dat verantwoordelijkheid neemt voor een vreedzame, rechtvaardige wereld. Dat is in ons eigen belang én in het belang van toekomstige generaties.

Wij rekenen op uw inzet om deze balans te verankeren in de inhoudelijke agenda waar u momenteel aan werkt. Nederland is geen eiland. Laten we samen zorgen dat ons land koers houdt in een wereld die uit evenwicht dreigt te raken.

Met vriendelijke groet,
namens de Coalitie '**Nederland is geen eiland**'

FNV, KNVB, Raad van Kerken, Partos

Nederland is geen eiland is een brede coalitie van maatschappelijke organisaties die zich gezamenlijk inzetten voor wereldwijde ontwikkeling en internationale solidariteit. Het bijzondere aan deze coalitie is dat zij bestaat uit veel meer dan alleen traditionele ontwikkelingsorganisaties: ook maatschappelijke partijen die vanuit hun eigen werk bijdragen aan ontwikkeling sluiten aan. Zo staan FNV en de KNVB zij aan zij met Partos en haar leden, verenigd in de overtuiging dat Nederland niet op zichzelf staat. Samen benadrukken zij dat investeren in internationale samenwerking essentieel blijft voor een rechtvaardige, welvarende, veilige en stabiele wereld en daarmee ook voor Nederland.

